

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/268/2020
Identifikačné číslo spisu:	2514208597
Dátum vydania rozhodnutia:	30.11.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:2514208597.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne J. T., bývajúcej v Y., V. XXXX/X, zastúpenej JUDr. Pavlom Kvakom, advokátom, so sídlom v Piešťanoch, Teplická 2282/42, proti žalovanému APOLLO spa&living, s.r.o., so sídlom v Piešťanoch, Nitrianska 1835/1, IČO: 36 561 479, zastúpenému Mgr. Jurajom Šimunym, advokátom so sídlom v Topoľčanoch, Námestie M. R. Štefánika 30/33, o určenie neplatnosti výpovede nájmu bytu a o vzájomnej žalobe o určenie, že výpoveď nájmu bytu je platná a o určenie, že byt podlieha režimu regulovaného nájomného, vedenom na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 15C/351/2014, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 12. mája 2020 sp. zn. 11Co/223/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalobkyni priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 11. júla 2019 č. k. 15C/351/2014-115 výrokom I. určil, že výpoveď z nájmu bytu, nachádzajúceho sa na prízemí budovy žalovaného so súp. č. XXXX, postavenej na pozemku s parcelným č. XXXX v k. ú. Y. na V. C. v Y., pozostávajúceho z dvoch izieb, kuchyne, predsiene, komory, kúpeľne, WC a pivnice, ktorú dal žalovaný žalobkyni listom z 31. októbra 2014, ktorú si žalobkyňa prevzala 13. novembra 2014 ako doručенú listovú zásielku pod poštovým podacím číslom I., je neplatná; II. Vzájomnú žalobu v časti o určenie, že výpoveď nájmu bytu je platná, zamietol; III. Vzájomnú žalobu v časti o určenie, že byt podlieha režimu regulovaného nájomného, zamietol; o nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol tak, že žalobkyňa má nárok na náhradu trov konania o určenie neplatnosti výpovede nájmu v plnom rozsahu (výrok IV.) a žalobkyni tiež priznal nárok na náhradu trov konania o vzájomnej žalobe o určenie platnosti výpovede a o určenie, že byt podlieha regulovanému nájomnému v plnom rozsahu (výrok V.). Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 37 ods. 1, § 680 ods. 2, § 685 ods. 1, § 686 ods. 1, § 696 ods. 1, ods. 2, § 711 ods. 1, ods. 2, ods. 6 a § 871 ods. 1, ods. 4 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 1, § 2 ods. 1, § 4 ods. 1, ods. 2, ods. 3

zákona č. 260/2011 Z. z. o ukončení a spôsobe usporiadania niektorých nájomných vzťahov k bytom a o doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 260/2011 Z. z.“), ako aj § 137 písm. c/ a písm. d/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Z výsledkov vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žalovaný nadobudol na základe kúpnej zmluvy od spoločnosti T. T., D.. T.. vlastnícke právo k stavbe so súp. č. XXXX postavenej na pozemku s parc. č. XXXX, zapísanej na LV č. XXXX pre k. ú. Y. Skonštatoval, že v tejto budove sa nachádza byt užívaný žalobkyňou na základe nájomnej zmluvy, čím žalovaný podľa § 680 ods. 2 Občianskeho zákonníka vstúpil do práv a povinností prenajímateľa bytu. Žalovaný listom z 31. októbra 2014, doručeným žalobkyni 13. novembra 2014, vypovedal nájomnú zmluvu, z ktorej žalobkyňa odvodzuje svoje užívacie právo k 2-izbovému bytu nachádzajúcemu sa na prízemí nehnuteľnosti. V čase prenechania bytu do nájmu bola žalobkyňa zamestnankyňou T. Š. T., Š.. Y., byt jej bol prenechaný do nájmu, pričom platnosť nájomnej zmluvy medzi T. T., Š.. Y. a žalobkyňou už vyriešil Okresný súd Piešťany v inej veci, medzi tými istými subjektmi sporu ako predbežnú otázku tým spôsobom, že mal za to, že predmetný nájom bytu vznikol ústnou dohodou žalobkyne a jej zamestnávateľa ako vlastníka nehnuteľnosti, v ktorej sa byt nachádzal, o jej podstatných náležitostiach ešte pred podpisom písomného vyhotovenia nájomnej zmluvy zo dňa 1. júla 1992. Nakoľko platnosť nájomnej zmluvy nebola medzi stranami v konaní rozporovaná, súd prvej inštancie sa platnosťou predmetnej nájomnej zmluvy pri dokazovaní viac nezaoberal, a v tejto súvislosti odkázal na odôvodnenie rozsudku Okresného súdu Piešťany vo veci z 5. mája 2014 č. k. 5C/204/2013-94. Argumentoval tým, že žalovaný výpoveď nájmu bytu danú žalobkyni listom z 31. októbra 2014 odôvodnil iba odkazom na zákon č. 260/2011 Z.z. a na konečné rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Bittó a iní proti Slovenskej republike č. Bsw 30255/09. Vo výpovedi neuviedol konkrétne ustanovenie citovaného zákona, na ktoré sa žalovaný odvoláva, dôvod výpovede vôbec skutkovo nevymedzil a neodkázal na žiadne ustanovenie Občianskeho zákonníka. A hoci v priebehu sporu žalovaný dodatočne uvádzal ďalšie výpovedné dôvody, na tieto okresný súd neprihliadol, keďže neboli uvedené priamo v písomnej výpovedi. Nakoľko predmetná žaloba je žalobou o určenie právnej skutočnosti, súd prvej inštancie žalobu subsumoval pod ustanovenie § 137 písm. d/ CSP. Určenie neplatnosti nájmu bytu vyplýva z osobitného predpisu, ktorým je § 711 ods. 6 Občianskeho zákonníka a preto naliehavý právny záujem na požadovanom určení žalobkyňa nemusela preukazovať. Vychádzal z toho, že žaloba bola podaná v zákonnej 3 - mesačnej lehote podľa § 711 ods. 6 Občianskeho zákonníka. Na tvrdenia žalovaného, že výpoveď nájmu podal podľa zákona č. 260/2011 Z.z. v príslušnom znení, okresný súd reagoval tak, že tento zákon má povahu lex specialis k Občianskemu zákonníku ako lex generalis. Keďže tento osobitný zákon neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by upravovalo právo nájomcu domáhať sa neplatnosti výpovede nájmu, ale ani ustanovenie, ktoré by mu toto právo výslovne nepriznávalo, za subsidiárneho použitia príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka mal za to, že žalobkyňa bola oprávnená podať aj žalobu o určenie neplatnosti výpovede nájmu bytu podanú v zmysle citovaného osobitného zákona, za primeraného použitia § 711 ods. 6 Občianskeho zákonníka, a teda ani v tomto prípade žalobkyňa nemusela preukazovať naliehavý právny záujem na určení neplatnosti výpovede nájmu. Ozrejmil, že základnou zákonnou podmienkou zákona č. 260/2011 Z. z. je jeho aplikácia iba na domy, príp. byty v týchto domoch, v ktorých nájom vznikol podľa § 871 ods. 1, ods. 4 Občianskeho zákonníka, teda zákonnou transformáciou práva osobného užívania bytu na nájom, t. j. k 1. januáru 1992, pričom súčasne nájom trval ku dňu účinnosti citovaného zákona (t. j. k 15. septembru 2011). Okresný súd v tejto súvislosti zdôraznil, že zákon navyše v ustanovení § 2 zužuje svoju pôsobnosť len na také byty, ktoré zároveň boli vydané oprávneným osobám podľa reštitučných zákonov, čo nie je daný prípad. Pripomenul tiež, že k pôsobnosti citovaného zákona sa už podrobne vyjadril Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 7Sžo/9/2017 a tiež, že táto pôsobnosť vyplýva aj z dôvodovej správy k návrhu zákona č. 260/2011 Z. z. Súd prvej inštancie zdôraznil, že nakoľko predmetný nájomný vzťah vznikol až v máji, príp. júni v roku 1992 na základe ústnej nájomnej zmluvy a nie na základe prechodu nájmu bytu alebo výmeny bytu, je vylúčená aplikácia ktoréhokoľvek ustanovenia zákona č. 260/2011 Z. z. na predmetný nájomný vzťah, a preto žalovaný ani nemohol podať platnú výpoveď nájmu bytu podľa tohto zákona. Preto skúmal, či predmetná výpoveď obsahuje všetky zákonné náležitosti podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka a zistil, že žalovaný v predmetnej výpovedi neuviedol žiadny zákonný dôvod výpovede nájmu bytu podľa ustanovenia § 711 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v znení účinnom ku dňu výpovede, a ani ho skutkovo nevymedzil tak,

aby ho nebolo možné zameniť s iným dôvodom. Na dôvody výpovede oznamované žalovaným dodatočne v priebehu sporu okresný súd nemohol prihliadnuť a preto mu neostávalo iné, ako určiť, že predmetná výpoveď je neplatná podľa § 711 ods. 2 Občianskeho zákonníka (I. výrok). Žalovaný sa proti žalobkyni vzájomnou žalobou domáhal a/ určenia, že predmetná výpoveď je platná, a b/ určenia, že predmetný byt je bytom, ktorý podlieha režimu regulovaného nájomného. Vzájomnú žalobu v časti určenia, že výpoveď nájmu je platná, okresný súd zamietol (II. výrok) z dvoch dôvodov. Na určení platnosti akéhokoľvek právneho úkonu vo všeobecnosti nie je daný naliehavý právny záujem (§ 137 písm. c/ CSP), a súčasne konštatoval, že tento nárok nespadá ani do kategórie určovacích žalôb podľa § 137 písm. d/ CSP. Druhým dôvodom zamietnutia vzájomnej žaloby v časti určenia platnosti predmetnej výpovede bola pre súd prvej inštancie skutočnosť, že predmetná výpoveď je neplatná, o čom aj rozhodol výrokom I. napadnutého rozsudku. Vzájomnú žalobu o určenie, že predmetný byt je bytom, ktorý podlieha režimu regulovaného nájomného, okresný súd takisto ako nedôvodnú zamietol (III. výrok). Vychádzal z toho, že sa nejedná o byt, na ktorý sa vzťahuje pôsobnosť zákona č. 260/2011 Z. z., čím reguláciu nájmu predmetného bytu vylúčil. Žalovaný neuviedol žiadne iné skutkové tvrdenia, na základe ktorých by súd mohol určiť, že predmetný nájom bytu je regulovaný, hoci aj na základe iného právneho predpisu, z ktorého by bolo možné vyvodiť záver o regulácii nájomného v danom prípade. V kontexte uvedeného tiež poznamenal, že rozsudky ESLP, na ktoré žalovaný opakovane poukazoval v priebehu sporu, sa zaoberajú základnými ľudskými právami sťažovateľov ako prenajímateľov bytov a domov s regulovaným nájomným, čo však nie je daný prípad. Argumentáciu žalovaného, že evidenčný list č. 1/2011 pre výpočet nájomného bol vyhotovený podľa opatrenia MF SR č. 02/R/2008, súd prvej inštancie neuznal a uzavrel, že samotný odkaz v evidenčnom liste na predmetné opatrenie sám osebe nezakladá režim regulovaného nájmu predmetného bytu, a nie je dostatočným dôkazom na preukázanie tvrdení žalovaného. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 12. mája 2020 sp. zn. 11Co/223/2019 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1, ods. 2 CSP potvrdil a žalobkyni voči žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. Odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé rozhodnutie okresného súdu, na ktoré v plnom rozsahu odkázal a na ďalšie zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku doplnil, že pokiaľ by sa aj prijal záver o možnej aplikácii zákona č. 260/2011 Z. z. na predmetný nájomný vzťah (čo odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie vylučuje), aj tak by bola výpoveď žalovaného podaná s prihliadnutím na ustanovenia § 3, § 3a zákona č. 260/2011 Z. z. oneskorene. Odvolací súd aproboval postup súdu prvej inštancie, ktorý neprihliadol na žalovaným predkladané rozsudky ESLP, keď z týchto rozhodnutí vyplýva iba to, že ESLP dospel k záveru, že uplatňovaním inštitútu regulovaného nájomného neboli zohľadnené záujmy vlastníkov bytov vrátane ich práva na dosahovanie výnosov z majetku a že právna úprava prijatá v roku 2011 (tzv. deregulačný zákon) síce umožňuje každoročné zvyšovanie regulovaného nájomného o 20 %, ale vôbec nerieši predchádzajúcu situáciu, predovšetkým škody utrpene vlastními. V tejto súvislosti krajský súd ozrejmil, že žiadne z predložených rozhodnutí nerieši otázku trvania, resp. ukončenia nájomného vzťahu, ale rieši otázku regulovaného nájomného, a to vo vzťahu ku konkrétnym sťažovateľom a dodal, že na posledné predložené rozhodnutie ESLP v rámci odvolacieho konania s odkazom na ustanovenie § 366 písm. d/ CSP neprihliadol, nakoľko nič nebránilo odvolateľovi predložiť uvedený rozsudok už skôr, a to v slovenskom jazyku, aby bolo možné posúdiť, či sa podľa jeho vyjadrenia vzťahuje i na žalovaného ako sťažovateľa a čo je obsahom predmetného rozhodnutia. Uzavrel, že ďalšia odvolacia argumentácia odvolateľa pre rozhodnutie vo veci samej nie je podstatná, nebolo potrebné sa ňou osobitne vysporiadať, čo vyplýva z konštantnej judikatúry ústavného súdu (m. m. sp. zn. II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09). O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a úspešnej žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. d/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie. Podaným

dovoláním namietať najmä nesprávnosť tej časti potvrdzujúceho výroku krajského súdu, ktorý sa týka zamietnutia vzájomnej žaloby žalovaného v časti o určenie, že predmetný byt podlieha režimu regulovaného nájomného (výrok III. rozsudku súdu prvej inštancie). Zrekapituloval, že okresný súd zamietol žalobu o určenie, že predmetný byt je bytom, ktorý podlieha režimu regulovaného nájomného, nakoľko mal za preukázané, že sa nejedná o byt, na ktorý sa vzťahuje pôsobnosť zákona č. 260/2011 Z. z., čím považoval reguláciu nájmu predmetného bytu z toho dôvodu za vylúčenú. Súdom nižších inštancií vyčítal, že v konaní nijak nezohľadnili jeho tvrdenia, že sám je v uvedenom konaní pred ESLP účastníkom v postavení sťažovateľa a tieto rozhodnutia sa ich konkrétne dotýkajú. Mal za to, že skutočnosť, že ide o porušenie základných ľudských práv žalovaného ako prenajímateľa bytu s regulovaným nájomným, je konštatovaná v rozsudku ESLP č. 34749/14 z 9. januára 2018, v ktorom žalovaný vystupuje ako sťažovateľ. Boli porušené jeho práva ako sťažovateľa, v zmysle čoho mu bola priznaná majetková náhrada vo výške 3.800,- eur. S odkazom na ustanovenie § 193 CSP namietať, že napriek viazanosti súdov rozhodnutím ESLP, ktoré sa týka základných ľudských práv a slobôd, súdy nižších inštancií uvedené rozhodnutie nerešpektovali. Na základe uvedených dôvodov navrhol, aby dovolací súd zrušil rozsudky súdov nižších inštancií a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že dovolací dôvod podľa ustanovenia § 420 písm. d/ CSP spočívajúci v tom, že „v tej istej veci sa už právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie“ v tejto právnej veci nie je daný. Žalovaným uvádzané rozhodnutia ESLP nie sú prv právoplatne rozhodnutými vecami medzi žalobkyňou a žalovaným. Sú to rozhodnutia medzi inými účastníkmi, iba v jednom prípade z týchto rozhodnutí má byť žalovaný, a v žiadnom z týchto rozhodnutí ESLP nebola účastníkom žalobkyňa. Tieto žalovaným uvádzané rozhodnutia ESLP preto nie sú skoršími právoplatnými rozhodnutiami v „tej istej veci“, ani „prv začatým konaním v tej istej veci“ a sú nielen medzi inými účastníkmi, ale riešia aj iný skutkový stav ako je daný skutkový stav medzi žalobkyňou a žalovanou. Zdôraznila, že žalovaný rozsudok ESLP č. 34749/14 z 9. januára 2018 v súdnom konaní nepredložil. Pokiaľ ide o rozsudok ESLP č. 47922/14 v prípade Drahoš a iní proti Slovenskej republike, žalovaný tento rozsudok predložil až v odvolacom konaní ako prílohu svojho odvolania a to iba v anglickom jazyku, pričom sa nejedná o žiadny prípad prípustnosti novôt v odvolacom konaní podľa § 366 CSP. Navrhla dovolanie v zmysle § 448 CSP ako nedôvodné zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je procesne prípustné a treba ho odmietnuť. Na stručné odôvodnenie v zmysle § 451 ods. 3 veta prvá CSP dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

7. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom

spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Dovolateľ vyvodzujúc prípustnosť a dôvodnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. d/ CSP (dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie) namietal, že v rozsudku ESLP č. 34749/14 z 9. januára 2018, v ktorom vystupuje ako sťažovateľ, bolo konštatované porušenie základných ľudských práv žalovaného ako prenajímateľa bytu s regulovaným nájomným, v zmysle čoho mu bola priznaná aj majetková náhrada vo výške 3.800,- eur.

11. Hlavným znakom charakterizujúcimi prekážku rozsúdenej veci (res iudicata) je skutočnosť, že v prípade naplnenia tejto procesnej vady (§ 420 písm. d/ CSP) je vylúčené, aby bola vec znova prejednaná a rozhodnutá; svojou podstatou patrí k procesným podmienkam a jej existencia (zistenie) v každom štádiu konania vedie k zastaveniu konania. Je zakotvená v ustanovení § 230 CSP (ak sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať a rozhodovať znova). Táto prekážka nastáva predovšetkým vtedy, ak sa má v novom konaní prejednať tá istá vec, t. j. za predpokladu, ak sa v prejednávanej veci vyskytuje totožnosť subjektov v pomere k veci už právoplatne rozhodnutej a totožnosť samotnej veci, ktorá sa stala predmetom konania. Týmto sú zároveň určené subjektívne a objektívne medze právoplatnosti súdneho rozhodnutia. O totožnosť veci ide vtedy, ak je daná totožnosť strán a predmetu konania vyplývajúceho z rovnakých skutkových dôvodov a ak ide o to isté plnenie (petit), o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté. Pritom nie je významné, či rovnaké osoby majú v novom konaní rovnaké alebo rozdielne procesné postavenie. Konanie sa týka tých istých osôb aj v prípade, ak v novom konaní vystupujú právni nástupcovia pôvodných sporových strán (či už z dôvodu univerzálnej alebo singulárnej sukcesie). Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petítom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t. j. ak vyplýva z rovnakého skutku). Pre posúdenie, či je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej, nie je významné, ako súd po právnej stránke posúdil skutkový dej, ktorý bol predmetom pôvodného konania. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je daná aj vtedy, pokiaľ určitý skutkový dej (skutok) bol po právnej stránke v pôvodnom konaní posúdený nesprávne alebo neúplne - a tiež inak (porovnaj napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/22/2011, 5Cdo/280/2010).

12. Vychádzajúc z uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. d/ CSP dovolateľ odvodzoval opodstatnenosť svojej argumentácie v podstate z toho, že vo veci, ktorá bola predmetom prejednávania a rozhodnutia na súdoch nižších inštancií v časti jeho vzájomnej žaloby o určenie, že predmetný byt podlieha režimu regulovaného nájomného, už bolo právoplatne rozhodnuté rozsudkom ESLP č. 34749/14 z 9. januára 2018, v ktorom vystupuje ako sťažovateľ. Súd konštatoval porušenie základných ľudských práv žalovaného ako prenajímateľa bytu s regulovaným nájomným.

13. K tomu dovolací súd uvádza, že fyzická alebo právnická osoba, ktorá sa považuje za obeť porušenia jej práv zaručených Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (Dohovor) alebo jeho protokolmi, môže podať sťažnosť na ESLP za podmienok stanovených priamo v Dohovore a v Rokovacom poriadku Súdu. Štáty, ktoré ratifikovali Dohovor, označované aj ako „zmluvné štáty“, sa zaväzujú zabezpečiť a zaručiť základné občianske a politické práva vymedzené v Dohovore nielen svojich štátnych príslušníkov, ale pre každého, kto podlieha ich právomoci. ESLP má právomoc rozhodovať o tvrdeniach o porušení Dohovoru, ktorú uplatňuje na základe podania individuálnych alebo medzištátnych sťažností.

14. Z decíznej systematiky ESLP je tak zrejmé, že aktívne legitimovaným subjektom na podanie individuálnej sťažnosti pred ESLP je ktorákoľvek fyzická alebo právnická osoba a smeruje proti štátu, ktorý ratifikoval Dohovor. Procesnými stranami v konaní sú na strane navrhovateľa sťažovateľ a žalovaný štát. ESLP bol v zmysle čl. 19 Dohovoru zriadený na zabezpečenie plnenia záväzkov prijatých Vysokými zmluvnými stranami v tomto dohovore a jeho protokoloch; z čoho vyplýva, že ESLP pri svojom rozhodovaní aplikuje Dohovor a jeho úlohou je zaistiť, aby štáty rešpektovali práva a záruky obsiahnuté v Dohovore. Z takto vymedzenej právomoci Súdu je daný aj charakter uplatňovaných nárokov a predmet konania pred ESLP. Súdny na vnútroštátnej úrovni v sporovom konaní prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány (§ 3 CSP) a ich stranami sú žalobca a žalovaný (§ 60 CSP).

14.1. Vychádzajúc z naznačených zásadných rozdielov vo vymedzení subjektov (strán) a predmetu prejednávanych nárokov pred ESLP na jednej strane a vnútroštátnym civilným súdom na strane druhej, je objektívne vylúčené, aby v prípade akéhokoľvek právoplatného rozhodnutia ESLP dochádzalo vo vzťahu k inému rozsudku vnútroštátneho civilného súdu, ktorý rozhoduje o sporoch vyplývajúcich z ohrozenia alebo porušenia subjektívnych práv (čl. 1 CSP) k prekážke rozsúdenej veci (res iudicata).

14.2. V konkrétnom prípade predostretým žalovaným ESLP vyhlásil 9. januára 2018 rozsudok, ktorým rozhodol spoločne o prípadoch Drahoš a ďalší proti Slovenskej republike, Martinovičová a ďalší proti Slovenskej republike, Rauscher-Nchwalger proti Slovenskej republike, Gálffy a ďalší proti Slovenskej republike, Mišík a ďalší proti Slovenskej republike, Slávik a ďalší proti Slovenskej republike, Palínay a ďalší proti Slovenskej republike a Pitrunová a ďalší proti Slovenskej republike. Všetky prípady sa týkajú systému regulovaného nájomného. Na ESLP sa sťažovatelia obrátili v rokoch 2014 až 2016 a sťažovali sa na porušenie ich práva na pokojné užívanie majetku v dôsledku uplatňovania regulácie nájomného na byty, ktoré vlastní a diskrimináciu oproti iným vlastníkom bytov. Súd skonštatoval porušenie čl. 1 Protokolu č. 1 (právo na pokojné užívanie majetku) a priznal spolu 86 sťažovateľom celkovo sumu 3 628.380,- eur ako náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy (sťažovatelia požadovali takmer 36-miliónov eur ako náhradu majetkovej škody a 50.000,- eur pre každého ako náhradu nemajetkovej ujmy). Zdroj: Európsky súd pre ľudské práva vyhlásil rozsudok v ďalších ôsmich prípadoch týkajúcich sa regulovaného nájomného - Ministerstvo spravodlivosti SR (gov.sk).

14.3. V prejednávanej veci rozhodnutej súdmi nižších inštancií v konaní o určenie neplatnosti výpovede nájmu bytu a o vzájomnej žalobe o určenie, že výpoveď nájmu bytu je platná a o určenie, že byt podlieha režimu regulovaného nájomného, sa z povahy veci ako už bolo uvedené, nevyskytuje totožnosť subjektov (žalobkyne Jarmily Stredánskej proti žalovanému APOLLO spa&living, s.r.o.) v pomere k veci už právoplatne rozhodnutej ESLP (sťažovateľ APOLLO spa&living, s.r.o. proti Slovenskej republike) ani totožnosť samotného nároku, o ktorom bolo už právoplatne ESLP rozhodnuté (porušenie práva na pokojné užívanie majetku). Dovolaciemu súdu preto nezostáva iné, ako prisvedčiť žalobkyni, že dovolateľom uvádzané rozhodnutie ESLP nie je (a nemôže byť) prv právoplatne rozhodnutou vecou medzi žalobkyňou a žalovaným.

15. Keďže v danom prípade nebránila prekážka rozhodnutej veci (res iudicata) prejednávaniu a rozhodnutiu sporu pred súdmi nižších inštancií, najvyšší súd dospel k záveru, že postupom odvolacieho súdu nedošlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. d/ CSP. Z dôvodu, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, dovolací súd dovolanie podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol.

16. Z obsahu dovolania zároveň vyplýva, že žalovaný odvolaciemu súdu vyčítal (akoby) nesprávne právne posúdenie veci, a to najmä v súvislosti s otázkou prejudiciálneho účinku rozhodnutia ESLP. Namietal, že napriek viazanosti súdov rozhodnutím ESLP, ktoré sa týka základných ľudských práv a slobôd (§ 193 CSP), súdy nižších inštancií uvedené rozhodnutie nerešpektovali.

16.1. K tomu dovolací súd uvádza, že prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. d/ CSP nezakladá skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočíva na nesprávnych právnych záveroch (m. m. R 54/2012 a R 24/2017). Pre prípad, že sa dovolateľ predmetnou argumentáciou mienil domáhať dovolacieho prieskumu podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolací súd opätovne poukazuje na § 440 CSP, podľa ktorého dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho

vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

16.2. Ustanovenie § 432 ods. 2 CSP pritom uvádza spôsob, ako má dovolateľ dovolací dôvod podľa tohto ustanovenia vymedziť. Ustanovenie § 432 ods. 2 CSP je nutné vždy vykladať v súvislosti s § 421 CSP zakladajúcim prípustnosť dovolania v prípade nesprávneho právneho posúdenia veci, čo znamená, že dovolateľ je povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd buď odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, alebo ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. V preskúmvanej veci dovolateľ zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom) nevymedzil predmetný dovolací dôvod (nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom) spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 tohto právneho predpisu. Na základe uvedeného dovolací súd uzatvára, že neboli splnené podmienky prípustnosti dovolania ani podľa § 421 ods. 1 CSP.

17. Dovolací súd už len ako obiter dictum a nad rámec vyššie uvedeného uvádza, že pokiaľ odvolací súd s poukazom na ustanovenie § 366 písm. d/ CSP v rámci odvolacieho konania neprihliadol na žalovaným predložené rozhodnutie ESLP v anglickom jazyku, neprípustnosť žalovaným uplatneného dôkazu riadne zdôvodnil, keď tento prostriedok procesného útoku (k jeho vzájomnej žalobe) v danom štádiu konania vyhodnotil ako novotu v odvolacom konaní podľa ustanovenia § 366 písm. d/ CSP, keďže žalovaný evidentne nepreukázal, že ho bez svojej viny nemohol uplatniť pred súdom prvej inštancie. Z uvedeného hľadiska možno prezumovať vecnú správnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

18. Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.